

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Trupe germane au ocupat orașul sârb Semendria și gonesc pe dușman din orașul Posaverat

Budapesta, 12 Oct. — Raportul oficial v. Höfer de azi sosit în momentul de a pune ziarul sub tipar, anunță următoarele noi evenimente importante de pe frontul sârbesc:

Armatele aliate atacă pe toată linia la sud de Sava și Dunărea și pe cursul jos al Drinei.

La sud de Belgrad, la cucerirea șanțurilor Laudon și muntelui Lipa am mai capturat 3 tunuri. Toate înălțimile din jurul Belgradului, care domina trecerea râurilor, se află în stăpânirea noastră.

Trupele germane au cucerit orașul Semendria și gonesc acum pe sârbi din orașul Pozarevac.

La frontiera Bosniei și Hertegovinei s'au produs mici încăierări între trupele noastre și cele muntenege.

Pe frontul rusesc:

În regiunea Burganov am respins trei atacuri rusești. Lupta mai continuă pe un front de 3 kilometri. Alte atacuri rusești la râul Kormin și Sîc au fost respinse.

Pe frontul italian: Nimic deosebit.

Oștîri francezi iau conducerea armatei sârbești?

Sofia, 12 Octombrie. — Știri sosite din Serbia, prin Salonic, anunță că n cartierul principal al armatei sârbești, dela Kragujevac domnește mare zăpăceală. Liga militară de sub conducerea prințului moștenitor Alexandru a luat

dela guvernul sârb întreaga conducere a țării.

La Kragujevac au sosit oștîri francezi și englezi, printre cari și generali, cărora li se va încredința conducerea armatei sârbești.

O înțelegere economică româno-germană

București, 12 Oct. — Ziarul „Argus“ publică o convorbire cu d. ministru al lucrărilor publice, dr. Anghelescu care și-a exprimat credința că Puterile centrale vor recurge din nou la România, spre a cumpăra cerealele, așa că criza ce se simte azi printre agricultorii români va dispărea.

Până atunci, atât ministerul lucrărilor publice cât și direcția căilor ferate au luat toate măsurile pentru înlesnirea transportului de cereale spre frontieră, așa că în momentul când exportul va reîncepe se va putea exporta zilnic până la 1000 vagoane.

Acest moment pare că nu e tocmai depărtat, intru cât chiar eri s'au făcut propuneri d-lui ministru al lucrărilor publice, de către un reprezentant oficial al caselor de import germane pentru găsirea unei modalități în vederea accelerării exportului de grîne în Germania.

D. ministru al lucrărilor publice a răspuns că din partea României exportul nu întâmpină nici un neajuns. Rămîne ca Germania să trimită vagoane cît mai multe la granița română pentru încărcarea cerealelor. Cu modul acesta s'ar putea expedia zilnic între 500 și o mie vagoane.

DIN ROMÂNIA

„Complotul regilor“

Ziarele din România, favorabile Ententei, sînt absolut derutate și uimite de întorsătura ce a luat-o situația diplomatică în Balcani, mai a'ez prin îndepărtarea dela cărma Greciei a lui Venizelos. În cercurile războinice din București se crede că există o înțelegere tacită între împăratul Germaniei și regii din Balcani: Ferdinand al Bulgariei, Ferdinand al României și Constantin al Greciei, și din aceasta pricină, cauza Ententei e pierdută în Balcani.

Ziarul „Adevărul“ vorbește chiar de — Complotul regilor, complotul tronurilor. Așa d-nul Mille scrie:

»Cele ce s'au întîmplat la Sofia și Atena, oarecari vorbe scăpate pe ici, pe colo, mă fac să încep a mă teme, că acelaș plan unitar, se va umări, ca și la Atena, ca și la Sofia, și la București.

»Lovitura de stat din Grecia, venită după declarațiile d-lui Radoslavoff că Bulgaria e înțeleasă cu România și Grecia, și după reluarea relațiilor personale dintre suveranul bulgar și cel grec, prin schimbul de telegrame ce a urmat între ei, arată că sîntem în plin complot al regilor din Balcani.

»România are dreptul să se întrebe dacă regele ei nu va fi prins în complotul acesta al tronurilor, mai cu seamă că pe fiecare zi atitudinea sa dă loc la bănuieii.»

Presa din România și violarea neutralității Greciei

Citim următoarele în ziarul conservator „Inainte“ în articolul prim »In Balcani« (24 Septembrie st. v.):

Debarcarea unui detașament anglo-francez la Salonic, înseamnă o flagrantă călcare a neutralității Greciei. Și căta vorbă s'a făcut în jurul neutralității Belgiei. Cel dintâi și cel mai grav semn al barbariei și al spiritului de dominație german a fost nesocotirea libertății, a neutralității Belgiei.

După un an de asemenea protestări în numele civilizației ultragiata, Ententa calcă neutralitatea Greciei, o țară izolată și al cărei teritoriu nu era unicul drum nici la Constantinopole nici la Sofia; este însă probabil cel mai comod, și Ententa nu s'a oprit inaintea principiului neutralității.

Iată încă odată dovedit, că nimic decît interesul conduce popoarele în război, și că nu-

Prețul unui exemplar 6 fileri.

mai naivii și charaghioșii, ori șarlatanii, pun în vorbăria lor principiile și sentimentele de libertate, civilizație și umanitate, mai presus de interesele statului.

Situațiunea devine foarte serioasă în Balcani și de sigur trebuie să o urmărim cu atențiune, pentru ca să fim în măsură să ne apărăm, în tot momentul, cu succes interesele noastre.

Noi trebuie să ținem seama atât de pozițiunea noastră geografică cât și de pozițiunea arma-

telor statelor cari ne înconjoară. O greșeală în situația de azi ar fi primejdioasă nu numai pentru realizarea idealului nostru, dar pentru însăși existența Regatului.

Războiul acesta ne dovedește, prin condițiunile în cari este purtat, că nici o considerație de dreptate, de legalitate, de echitate, nu este respectată când interesele beligeranților se izbesc de dânsa.

germane mai multe milioane de granate. Atacurile franceze din zilele din urmă nu mai au caracterul disperat ca cele din Septembrie. Francezii recunosc colosala greutate a sarcinii lor. Câteva tranșee pierdute de germani la răsărit de ferma Navarin le-am reluat cu asalt. Satul Tahure, pe care francezii spun că l-au luat, e acum formal într'un cazan de foc. Perderile sînt de ambele părți foarte grele, dată fiind vehemența luptelor. Joffre nu va reuși să spargă frontul german, chiar când ar aduce întreaga armată din Champagne.

Comunicatul oficial german dela 11 Octombrie dă următoarele lămuriri despre noile evenimente de pe frontul francez:

În regiunea Souchez-Neuville și în Champagne la nord-est de Le Mesnil au fost respinse atacuri dușmane cu granate de mână. Aviatorii noștri au doborât erî patru aeroplanu dușmane. Un aeroplan englez s'a prăbușit la răsărit de Poperinghe.

La nord-vest de Lille, locotenentul Immelman a doborât un biplan englez dela o înălțime de 4000 metri. Ofițerul acesta într'un interval scurt a făcut să se prăbușească patru aeroplanu dușmane. Pe lângă această au fost nimerit în luptele aeriene dela Champagne, la Somme Py și pe înălțimele Meusei, la vest de Hattenchatel, câte un biplan francez.

Noi am pierdut un aeroplan de recunoaștere la sud de pădurea Pretre.

Șeful Statului major.

LA SUD

Noui victorii în Serbia

Tot mai amanunțite și mai precise devin știrile oficioase despre decursul luptelor din Serbia. — Comunicatele oficioase dela 11 Octombrie sună:

În regiunea Macsua și Obrenovac nu s'au produs evenimente deosebite. Forțele austro-ungare și germane cari înaintează la sud de Belgrad, au aruncat pe sârbi din fortificațiile lor la sud-est și sud-vest de oraș, și acolo trupele noastre au luat cu asalt »Muntele Verde« și »Velki Vrazar«. În regiunea Semendria și Pozarevac diviziunile armatelor noastre aliate au câștigat din nou teren.

La cucerirea Belgradului au căzut în mâinile noastre 9 tunuri de vapor, 26 fevi de tunuri de câmp, 1 reflector, numeroase puști, multe munițiuni și diferit alt material de război. Am făcut prizonieri 10 ofițeri sârbi și peste 600 soldați. Perderile singeroase ale dușmanului au fost foarte mari.

Flotila noastră dunăreană a îndepărtat o serie de mine rusești de pe cursul Dunărei.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

Pe Drina s'au desfășurat noui lupte. Pe frontul între Sabac și Gradiște trecerea peste Dunărea s'a terminat. La sud de Belgrad au fost cucerite înălțimele între Zarkovo și Mirijevo. Mai departe la răsărit, atacul e în curs. Poziția Anateina în cercul dunărean dela Ram a fost luată cu asalt. Mai jos, până la Orșova au loc în unele părți lupte de artilerie.

Trupele germane au făcut până acum prizonieri 14 ofițeri, 1542 soldați sârbi, și au capturat 17 tunuri, printre cari 2 grele, precum și 5 mitralieze.

Șeful Statului major.

MERSUL RĂZBOIULUI

Prada din Belgrad: 24 ofițeri, 2160 soldați prizonieri, 52 tunuri, 5 mitralieze

— **Intărirea sârbești la sud de Belgrad luate cu asalt. — Atacurile franceze respinse la Champagne. — Mari pierderi italiene. — Statele balcanice și războiul. — Situația la Dardanele. —**

Cel mai mare interes se arată acum ofensivei din Serbia. De fapt pe ziua de 11 Octombrie, știrile de pe celelate fronturi sunt mai sărace în noui evenimente decât știrile din Serbia.

Din cele mai noui rapoarte oficibaze, reiesă că forțele austro-ungare și germane au trecut Dunărea și Sava, în Serbia, pe la următoarele puncte: la Mitrovica și Sabac, la Obrenovac, Belgrad, Dubrovica la nord-vest de Pozarevac, în fine la Ram și Gradiște, probabil că acum și la Orșova. Comunicatul german dela 11 Octombrie accentuează că trecerea Dunărei între Sabac și Gradiște este terminată. Asta înseamnă că pe această mare întindere de front, grosul forțelor aliate se află acum pe malul sârbesc al Dunărei.

La Orșova și la Drina, trecerea armatelor pare că e încă în faza începutului.

La sud-est de Belgrad, armatele aliate au pus stăpânire pe munți de 249 metri înălțime — dar cercul de munți care împrejmuiește Belgradul la sud — nu-i încă partea dominantă a Capitalei sârbești. Mai departe la 15 km. la sud de Belgrad se ridică munți și mai înalți, ca muntele Avala de 565 m. înălțime. Și e sigur că sârbi se vor folosi de fiecă punct strategic favorabil pentru a opune cea mai aprigă împotrivire. Caracteristic e faptul că în Belgrad trupele aliate au făcut un număr relativ mic de prizonieri sârbi. V. Höfer observă însă că pierderile de morți sînt foarte mari la sârbi. Cu alte cuvinte sârbi nu se predau așa ușor ca rușii. Ei luptă până la moarte.

Pe frontul rusesc se constată o potolire a contra-ofensivei rusești. La nord-vest de Tarnopol rușii au suferit o înfringere. În regiunea mlaștinoasă Kușoke Vola, luptele au decurs favorabil pentru armatele aliate. În Galiția de răsărit, la est de Zelszcziki, aproape de gura Siretului, au loc de două zile lupte mai mari de artilerie. Rușii au căutat la adăpostul pădurii, să mențină până în pozițiile noastre, când au ajuns însă în valea Dupa, au fost primiți de o grindină de șrapnele din partea artileriei austro-ungare, și au trebuit să se retragă în pripă.

Și pe frontul basarabean asalturile rusești au fost mereu respinse. Portul Riga a fost bombardat de aeroplanu germane.

Dăm mai jos comunicatele dela 11 Octombrie despre noile lupte de pe frontul rusesc:

Acțiunea de atac a rușilor a slăbit simți-

tor pe ziua de ieri pe tot frontul nostru de nord-est. Numai în contra liniei noastre de pe Stripa a întreprins dușmanul câteva atacuri, cari s'au terminat pentru dînsul cu un eșec complet, ca și în zilele trecute.

În regiunea Deleznică și pe cursul de jos al râului Stir rușii au fost respinși spre nord-est.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

Armata lui Hindenburg a respins atacuri rusești. În fața orașului Dunaburg și la nord-est de Viddsi. Un aeroplan dușman a fost doborât la vest de Smorgon.

Armata prințului Leopold al Bavariei a respins lesne la răsărit de Baranoviczi un atac mai slab.

Armata generalului v. Linsingen a respins pe dușman, în luptele de cavalerie din regiunea Kușocka-Vola, dincolo de sectorul Benzininaia și Viesoluk. La Iezierei luptele nu-s terminate încă. La nord de Bielskaia-Vola dușmanul a fost gonit.

Armata generalului conte Bothmer a respins din nou puternice atacuri dușmane.

Trupele germane au luat înălțimele la sud de Hladki, pe Siret, 15 kilometri la nord-vest de Tarnopol și-a respins trei atacuri rusești contra satului Hladki.

Șeful Statului major.

LUPTELE DIN APUS

Perderi grele de ambele părți în Champagne. — Succese germane în lupte aeriene. —

Scriitorul reputat B. Kellermann comunică următoarele lui »Berliner Tageblatt« de pe frontul francez: Lupta de la Champagne urmează cu aceiaș mare vehemență, cu intreruperi trecătoare. Eri seară focul artileriei noastre a luat proporțiile unor salve de explozii. Generalul Joffre aruncă în foc, fără considerații de pierderi, regiment francez după regiment francez. A completat golurile din fiecare brigadă și multe le-a înlocuit cu alte proaspete. Și din Arras a adus regimente în Champagne. Dela 20 Septembrie a aruncat asupra pozițiilor

Aeroplane germane și austro-ungare bombardează orașele sârbești

Un ofițer sârb a povestit unui ziarist român dela Turnu-Severin următoarele amănunte despre acțiunea aeroplanelor germane și austro-ungare: 17 aeroplane austriace au apărut deasupra orașului Kragujevatz la 11 dim. și au aruncat 43 bombe. Au fost uciși 5 oameni, iar 10 răniți. Trei bombe au fost aruncate deasupra gării Lepovo, altele au fost aruncate asupra Pazaravațului, Belgradului și satelor din împrejurimi.

Incetinea în debarcarea trupelor la Salonic

— Din Atena vine știrea, că'n portul Salonic sunt concentrate până acum 14.000 soldați ai Ententei; dintre cari numai 3500 au debarcat.

— »Newyork Herald«, ediție pariziană, publică o telegramă din Salonic, după care s'a suspendat cu transportul trupelor Ententei, deoarece autoritățile grecești au ocupat linia ferată ce duce spre Serbia.

Atașatii militar englezi, francezi și italieni din Atena au plecat la Salonic.

— »Secolo« din Milano afă, că ministru de externe francez, Delcassé e hotărât să se retragă, fiind absolut contra debarcării de trupe în Salonic. Și Anglia numai cu greu s'a decis să violeze neutralitatea Greciei.

Ruperea relațiilor sârbo-bulgare

Agenția telegrafică bulgară publică nota pe care guvernul sârb a remis-o ambasadorului bulgar din Niș, prin care s'au rupt relațiile diplomatice între Serbia și Bulgaria:

Ministerul de externe sârb are onoare să comunice ambasadorului bulgar, că luând în considerare plecarea din Sofia a reprezentanților diplomației ai Rusiei, Franței și Angliei — guvernul sârb solidar cu aliatele ei, se vede silit să recheme pe ambasadorul său din Bulgaria, și să considere ca terminată misiunea Ex. Sale Tșapratșikov, ambasadorul Bulgariei în Serbia. În consecință se va lua măsurile necesare pentru înlesnirea plecării acestuia din Serbia și a personalului ambasadei bulgare.

Greșelile grave ale diplomației rusești în Balcani

Ziarul oficios bulgar »Echo de Bulgare« scrie: Cu regret dar fără neliniște am văzut plecând dela noi reprezentanții acelor națiuni de cari ne-au legat vechi simpatii și chiar legături de rasă. Diplomația rusă a comis în Balcani o serie de greșeli, dar ultimatul ei dela 4 Octombrie este cea mai gravă greșală, și trebuie să considerăm azi pe ruși ca dușmanii unității noastre naționale.

Noul generalisimul al armatei bulgare, fostul ministru de război Iekov, a declarat reprezentanților presei austro-ungare, germane și americane:

— Bulgaria nu dorește război, noi am mobilizat, după ce am văzut că Serbia în loc să ne cedeze Macedonia, a concentrat trupe la granița noastră. Ententa în loc să înduplece Serbia la concesiuni, a adresat ultimul Bulgariei, cerând să rupem relațiile cu puterile centrale — ceea ce ar fi însemnat pentru noi o sinucidere. Bulgaria s'a decis să-și apere drepturile ei suverane cu demnitate. Intreg poporul s'a unit cu guvernul Ori-ce acțiune militară a Ententei în Marea Neagră sau Egeică nu pot avea o influență militară asupra Bulgariei.

Ce va face Grecia

Ziarul englez »Daily Chronicle« e de părere, că tratatul greco-sârb, obligă Grecia să vie în ajutorul Serbiei numai când Bulgaria ar ataca Serbia, nu însă când și puterile centrale atacă Serbia. Venizelos va sprijini noul guvern grec în Cameră, pentru a nu se disolva parlamentul.

RĂZBOIUL CU ITALIA

Mari perderi ale italienilor

Dela cartierul de presă se anunță pe ziua de 11 Octombrie, că pe frontul italian au avut loc numai lupte mici, cari au fost toate în defavoarea italienilor. În valea Ledro a fost aungat un puternic detașament italian după o scurtă luptă. Perderile italiene pe platoul Folgario sunt evaluate până la 8 Octombrie la 2000, până la 3000 oameni.

Raportul lui v. Höfer dela 12 Octombrie anunță, că pe frontul de sud-vest n'au avut loc lupte mai mari. Un atac al italienilor contra muntelui Mrzi Vrh a fost respins de forțele noastre de milerie.

TURCIA și DUSMANII EI

— Ententa renunță la acțiunea ei la Dardanele, pentru a sprijini Serbia. —

Ziarul italian »Secolo« afă din Londra, că Anglia e decisă să vie în ajutorul Serbiei cu mari forțe. Se discută acum de unde să se ia aceste forțe și care să fie numărul lor? S'a ajuns la convingerea, că numai 300.000 soldați pot isprăvi ceva în Balcani, și pentru a le putea aduce curând pe noul front, e necesar să se retragă forțele dela Dardanele și să se reducă acțiunea dela strimtorile turcești la o defenzivă, sau să se înceteze cu totul acolo orice acțiune. Cercul militar competent ale Ententei văd că progrese serioase la Galipoli nu se pot realiza în timp scurt, și e mai avantajos să se renunțe la o acțiune contra Turciei.

— Din comunicatele turcești reiesă, că la 7 Octombrie artileria turcă a nimerit un crucișor dușman. La Ali Bornu minele turcești explodând au distrus poziții dușmane și la Corfudere dușmanul a trebuit să evacueze pozițiile lui.

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portpostal împreună numai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
  2. Cine n'are drept la ajutor?
  3. Cei îndreptățiți la ajutor.
  3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
  4. De când până când urmează să se plătească ajutorul?
  5. Cât face ajutorul la zi pentru fiecare membru de familie?
  6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
  7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.
  8. Plătirea taxelor când cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș.
- La comandă prețul esemplarelor se poate trimite și în mărci postale. Cu rambursă nimănuia nu trimitem.

Știrile zilei

Regimentul 31 din Sibiu s'a distins în luptele din Serbia

»Pester Lloyd« primește următoarea telegramă dela corespondentul său de război, dela cartierul de presă:

Armata condusă de generalul Kövess printr'un asalt a alungat pe sârbi din pozițiile lor întărite la sud-est de Belgrad Ostașii din Ardeal ai regimentului 31 de infanterie din Sibiu s'au distins la luarea cu asalt a acestor înălțimi prin atacurile lor pline de bravură.

Belgradul e cu totul despopulat. De focul artileriei a suferit cartierul industrial al Capitalei sârbești, partea de jos și de sus a cetății, și regiunea cu parcuri »Kalimegdan«.

„Indivizibiliter ac Inseparabiliter“

Impăratul-rege Francisc Iosif s'a hotărât în aceste vremuri grave să dea o satisfacție aspirațiilor naționale ale nației ungare, și printr'un autograf regal precum și printr'un ordin de zi adresat armatei și flotei, anunță regularea tuturor chestiunelor de embleme și steaguri ale celor două jumătăți ale monarhiei, pe baza parității absolute observată cu o exactitate strictă. Pretensiunile naționale în chestia emblemei, și steagurilor cari de zeci de ani au fost obiectul neînțelegerilor între Ungaria și Austria și pricina celor mai vehemente campanii ale politicianilor naționaliști maghiari, capătă acum o soluțiune definitivă. — În ordinul de zi adresat de monarh armatei și flotei, se arată ce înfățișare va avea noua emblemă a Austriei, Ungariei și a monarhiei întregi, ea va fi alcătuită conform Sancțiunei pragmatice din 1867, conform pactului încheiat atunci între Austria și Ungaria. Emblema va arăta legătura între cele două state și va purta ca noua deviză: »Indivizibiliter ac, inseparabiliter« — adică: »Indivizibil și nedespărțit« — deviză care după interpretarea organelor oficioase, exprimă spiritul care să animeze cele 2 state în conclucrarea lor din viitor.

Vitejia regimentului român din Cernăuți

Regimentul nr. 22, din Cernăuți, care în cea mai mare parte se compune din români, a dat dovezi nestrămutate de vitejie în acest război crincen, luptând până acum aproape în toate locurile contra rușilor. Aceasta o dovedește numărul mare de decorații ce și-a câștigat regimentul. Până în luna Februarie a anului acestuia au fost dela acest regiment decorați cu medalia de aur pentru vitejie 5 ostași; cu medalia de argint clasa I. 60, cu medalia de argint clasa II-a 100 și cu medalia de bronz 200 de ostași. De atunci numărul acestor decorați vor fi sporit de sigur foarte mult.

O eroină rusă în captivitate ungară

Din Komarom se anunță: În spitalul de băraici de aici a fost adus zilele acestea un rănit rus prizonier. La cercetarea medicală, a ieșit la iveală, că me-

dicul are în fața lui o față de 20 ani. Rusoaica cea tinăra în vestminte bărbătești a luat parte de un an de zile în cele mai grele lupte, și a fost rănită pe câmpul de luptă galițian, la brațul stîng și a ajuns în captivitate. Ea e din pătura intelectuală și a absolvat școli superioare.

Inrolarea glotașilor de 40—43 ani

Cea mai nouă ordinațiune a ministrului de honvezi, anunță că glotașii născuți în anii 1873, 1874 și 1875 trebuie să se prezinte la 3 Noiembrie 1915 la serviciul militar. La acelaș termen mai trebuie să se prezinte și glotașii născuți în anii 1872, 1873, 1874 sau din alte contingente, cari au fost înrolați odată, dar au fost concediați.

Arhiducesa Augusta

face acum o călătorie de inspecție în localitățile românești, din jurul Aradului, la Maria Radna, Chișineu, etc., vizitând spitalele de acolo.

Cutremur de pământ în com. Timiș

În Timișoara și în colțul format din Murășul și Tisza și comitatele Torontal și Timișoara s'au simțit în noaptea de Luni două zguduri puternice de cutremur de pământ. În multe sate s'au prăbușit ziduri și hornuri. În deosebi s'a simțit cutremurul de pământ în comunele Banlac și Madoș.

Un deputat ungar contra cenzurii ungare

Comisiunea administrativă a capitalei Budapesta a ținut ieri ședință sub președenția primarului Dr. Bárczy. Partea cea mai interesantă din desbaterile acestei comisii, a fost un discurs pronunțat de deputatul democrat și consilierul comunal Dr. V. Vázsonyi, cu privire la cercul de activitate al cenzurii. D-sa a spus între altele:

— Punctul meu de vedere este că cenzura trebuie să se aplice numai acolo, unde interesele purtării războiului reclamă aceasta, sau când apărarea liniștii și ordinii în țară o cere. Experiența însă de până acum ne arată, că autoritățile, cari aplică cenzura, nu se conduc exclusiv de interesele purtării războiului, ci câte odată au în vedere numai considerații de confort. Menirea cenzurii este grea, lipsită de popularitate, stărnind și ici și colo anume zăpăceli. Așa de pildă, cenzura observă cu asprime ca'n chestiile de aprovizionare a capitalei cu alimente — să nu se îndrepte atacuri mai vehemente contra guvernului ungar. Așa dar cenzura nu apără numai interesele purtării războiului, ci apără și interesele guvernului. Ce-i drept, o oarecare ameliorare în aceasta direcțiune, se poate constata astăzi. Chiar prim-ministrul, contele Tisza și-a exprimat dorința, ca presa să se bucure în orice privință de libertatea cea mai desăvârșită și că pentru cenzură sunt hotărâtoare numai interesele purtării războiului. Până acum în urmă au domnit pe acest tărâm stări și mai rele. Cuvântul »Agrarieni« de exemplu, nu-l tolera cenzura să apară în țară, așa într-un ziar cenzura a înlocuit cuvântul acesta cu »strașnic de bogat«. Cu nedumerire am observat cum ziarul guvernamental »Friss Újság« în raportul său despre ședința consiliului comunal, a adăugat injurii nealificabile în con-

tra comisiei municipale. Numai în două direcțiuni mai există acum la noi în Ungaria o libertate de presă adevărată: libertatea de a ataca Ententa și libertatea de a se napăstui asupra comunei.

— Ar fi de dorit ca cenzura să aibă în vedere numai interesele purtării războiului și ca'n toate celelalte chestiuni, presa să se bucure de aceeaș libertate, care îi se acordă în atacurile ei contra comunei. (Aplauze generale).

Schimbul banilor noștri

în bani nemțești, românești etc. se face aici în capitala țării mai ușor, mai repede și cu condițiuni mai favorabile decât în provincă. Nimeni să nu se lase sedus de făgăduelile făcute de agenții cari s'au sporit în timpul din urmă atât de mult.

Bani mai ieftini se capătă numai în Budapesta.

Informații dăm cu plăcere tuturor celor, cari ni se adresează, — dacă alătură la scrisoare mărci de 35 fileri pentru răspuns.

Ce cred Bulgarii despre urmările ofensivei contra Serbiei

Dela declararea mobilizării bulgare, ziarurile din Sofia apar sub o foarte severă cenzură; totuși ziarul »Dnevnik« delă 20 Sept., publică un articol foarte îndrăzneț, din care extragem următoarele:

»Politica unor state din Balcani a fost făcută pe baza lăcomiei de noul euceriri teritoriale.

Totdeauna s'au calculat câți kilometri pătrați s'ar putea câștiga dacă ar îndrepta tunurile într-o direcțiune sau alta. Astăzi însă se privește cu totul altfel asupra situației din peninsula Balcanică. Este vorba nu numai de dobândirea de teritoriu, ci intru cât războiul european va exercita influența sa și mult mai târziu după semnarea păcii generale.

Guvernele puterilor europene și în primul rînd cele ale țărilor din Balcani, trebuie să dea o îndrumare cu totul nouă politicii țării lor. Ele sînt cu totul libere să-și aleagă drumul în direcțiunea care-i se va părea mai atrăgătoare.

Tunurile cari au început să bubue la granița Serbiei se aseamănă cu loviturile de ciocane cari lovesc necontenit în stîncă până își vor străpunge un tunel prin munte.

»Armatele austro-germane își vor deschide drum prin Serbia, așa cum și-au deschis în Polonia rusească. Nici un fel de promisiuni și nici un fel de piedici nu le vor putea opri. Și când acest drum va fi croit, se înțelege că nu se va decide soarta întregului războiu european, dar va indica din timp de partea cui va fi succesul final. În capitala Bulgariei pare că s'a recunoscut aceasta și s'a tras la timp rezultatul ce va decurge. Ar fi foarte nepotrivit să facem proorocii dar nu vom greși dacă am afirma că după toate indiciile se vede clar că într-un termen nu tocmai depărtat, mărețul plan cu caracter economico-politic în momentul de față — pentru crearea drumului de legătură între răsărit și apus se va realiza pe cale politico-armată.»

Este vorba aci, fără indoială de realizarea nu numai a legăturii momentane a austro-germanilor cu Turcia, prin Serbia și Bulgaria, ci și de respingerea Austriei la Salonic prin eucerirea Albaniei și Serbiei.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Harta (mapa) războiului.

Ea administrația ziarului nostru se află de vînzare următoarele hărți:

Harta mare a Europei, mărimea 140/220 cm. în 5 colori — cor. 2.50
 Aceiași hartă, mărimea 77+100 cor. 1.50
 Harta războiului turco-rus cor. 1.50.
 Harta războiului mondial mărimea 56+81 cor. 1.20

Pentru espedarea franco să se alătore la fie-care comandă 10 fileri.

Pentru frații soldați cari ne trimit poezii

În mulțimea de scrisori și cărți poștale ce ne aduce zilnic poșta, nu este mic nici numărul scrisorilor cu poezii din războiu, poezii de dor, de patimă, și alte multe poezii scrise de frații noștri soldați. Ei toți cer însă, ca poezia lor să fie publicată în n-rul viitor, și fiind că dorința aceasta n'o putem împlini, reclamățiile vin cu duimul.

Să știe frații soldați, că în urma numărului mare de poezii ce ne trimit ni este imposibil ca să le revidem și corectăm, căci cele mai multe sunt foarte lungi, scrise prost, multe din ele nu în formă de poezii, și pe deasupra cu creionul. Cei mai mulți poeți soldați se iau după o altă poezie publicată deja. Aceste toate vor ajunge la coș. Să fie toți pe pace, că cele bune le vom publica scurte și cioplite.

Atragem atențiunea soldaților, că în viitor să trimită poezii mai scurte, originale și nu imitate, legibil scrise, și atunci vor vedea mai curînd tiparul.

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapest, VII., Ilka-utca 36 se poate comanda broșura:

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu.
 Foaia Poporului Român Bpest Ilka-u 36

Loc de serviciu caută:

Nicolae Bădulescu serviciu de chelner.
 Măriuța Samoilescu servitoare de casă,
 Lucreția Moga servitoare de casă, Ana Moga serviciu de rînd.

Scrisorițe să se adreseze la Alkenyér (Hunyadmegye), unde se află toți cei susnumiți.